EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

حقوق العمال

Ḥuqūq al-ʿUmmāl

DREPTURILE LUCRĂTORILOR

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Drepturile lucrătorilor

حقوق العمال

Ḥuqūq al-ʿUmmāl

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: حقوق العمال
Ediția I
© 2026 Institutul Tawhid, pentru traducerea în limba română.
Ediția-sursă: ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr, Ḥuqūq al-ʿUmmāl, Dār al-Maḥajjah.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Drepturile lucrătorilor

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Religia Islamului reunește tot binele și toate virtuțile. Nimic nu le-a fost poruncit musulmanilor fără ca în aceasta să se afle izbânda, fericirea și înălțarea lor în această lume și în Viața de Apoi. Și nimic nu le-a fost interzis fără ca în acel lucru să se afle vătămări, primejdii și urmări rele în această lume și în Viața de Apoi. O, Allah, Ție Îți aducem laudă, cu recunoștință; Ție Îți datorăm binefacerea revărsată asupra noastră din harul Tău. Ție Îți aducem laudă, Dumnezeul nostru, pentru că ne-ai călăuzit spre Islam, ne-ai dăruit izbânda de a avea credință și ne-ai făcut dintre robii Tăi musulmani.

În Islam se află buna purtare a robului față de Domnul său și buna purtare a robului față de ceilalți robi. El este religia binefacerii, a milei, a generozității și a virtuții; o religie care îi îndepărtează pe adepții și pe următorii săi de orice însușire josnică, de orice purtare rușinoasă și de relele deprinderi. Cu această religie a fost trimis Muḥammad ﷺ, pentru a-i înălța pe oameni în relațiile dintre ei, în buna-cuviință, în caracter și în toate treburile lor.

Iată cum Profetul Islamului ﷺ declară acest lucru limpede și răspicat:

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

„Am fost trimis numai pentru a desăvârși însușirile alese ale caracterului."[1]

Și el ﷺ spune:

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنَكُمْ أَخْلَاقًا

„Dintre cei mai iubiți de mine și cei care vor sta cel mai aproape de mine în Ziua Învierii sunt cei cu cel mai frumos caracter."[2]

Trimisul lui Allah ﷺ a fost întrebat care sunt lucrurile ce îi fac cel mai mult pe oameni să intre în Paradis. El a răspuns:

تَقْوَى اللَّهِ، وَحُسْنُ الْخُلُقِ

„Teama de Allah și buna purtare."[3]

Hadithurile sale ﷺ despre acest subiect sunt multe și felurite.

De la el ﷺ au fost transmise numeroase texte, cunoscute de învățați, despre buna-cuviință desăvârșită și însușirile virtuoase care îndreaptă sufletele, corectează calea urmată și îmbunătățesc

1 Relatat cu această formulare de al-Bayhaqī în al-Sunan al-Kubrā (20782), de la Abū Hurayrah. Al-Albānī l-a declarat autentic în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (45).

2 Relatat de al-Tirmidhī (2018), de la Jābir. Al-Albānī l-a declarat bun în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (791).

3 Relatat de al-Tirmidhī (2004) și Ibn Mājah (4246), de la Abū Hurayrah. Al-Albānī l-a declarat bun în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (977).

purtarea dintre robii lui Allah. Dintre robii lui Allah, cel căruia i se dă izbândă este acela pe care Allah, Cel Măreț și Preaînalt, îl cinstește făcându-l să se împodobească cu însușirile Legii Sale, cu bunele ei deprinderi și cu îndrumările ei desăvârșite, în care se află fericirea și izbânda oamenilor în această lume și în Viața de Apoi.

Domeniul drepturilor este unul măreț și binecuvântat. Legea islamică a venit punând lucrurile la locul lor, rânduind relațiile așa cum se cuvine și cerând ca fiecăruia să i se dea dreptul său. În Islam, drepturile nu sunt lăsate să se piardă și îndatoririle nu sunt nesocotite decât de către cei a căror religiozitate a slăbit, a căror practică a Islamului s-a șubrezit și a căror legătură cu Domnul lor, Cel Măreț și Preaînalt, a devenit slabă. În schimb, cel care își păzește religia, se teme de Domnul său, Cel Măreț și Preaînalt, și se străduiește să își împlinească supunerea față de Islam este dintre oamenii care păzesc și respectă cel mai mult aceste drepturi.

Drepturile în Islam sunt numeroase. Printre ele se află drepturile lucrătorilor față de cei pe care Allah, Cel Atotputernic și Măreț, i-a cinstit cu bogăție și avere, astfel încât au sub autoritatea lor lucrători și slujitori, pe care îi folosesc în diferite treburi și în felurite activități. În acest domeniu important, Legea islamică a venit să îndrepte caracterul, să îi călăuzească pe cei bogați către o purtare bună și să îi învețe buna-cuviință desăvârșită.

Cel mai important lucru care trebuie avut în vedere în această privință este ca acești oameni să fie tratați cu mila pe care o cere Islamul. Căci celui care nu arată milă nu i se va arăta milă. Profetul ﷺ spune:

ارْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ

„Arătați milă celor de pe pământ și vă va arăta milă Cel care este deasupra cerului."[4]

Și el ﷺ spune:

مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ

„Celui care nu arată milă nu i se va arăta milă."[5]

Adică acela care nu arată milă robilor lui Allah nu va dobândi și nu va avea parte de mila lui Allah, Cel Măreț și Preaînalt. Răsplata este de aceeași natură cu fapta: celui care arată milă robilor lui Allah, Allah îi va arăta milă, iar cel care nu le arată milă nu va dobândi mila lui Allah, Cel Măreț și Preaînalt.

Printre îndatoririle din această privință se află ferirea cu cea mai mare grijă de nedreptate, căci nedreptatea va fi întunecimi în Ziua Învierii. Cei bogați și cei înstăriți trebuie să se teamă de ruga celui nedreptățit, deoarece între ea și Allah nu există nicio perdea.

4 Relatat de Abū Dāwūd (4941) și al-Tirmidhī (1924), de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr. Al-Albānī l-a declarat autentic în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (925).

5 Relatat de al-Bukhārī (5997) și Muslim (2318), de la Abū Hurayrah.

În hadithul relatat de ʿAbd Allāh ibn Unays, Allah să fie mulțumit de el, Profetul ﷺ a spus:

يَحْشُرُ اللَّهُ الْعِبَادَ ـ أَوْ قَالَ: النَّاسَ ـ عُرَاةً غُرْلًا بُهْمًا، قَالَ: قُلْنَا: مَا بُهْمًا؟ قَالَ: لَيْسَ مَعَهُمْ شَيْءٌ

„Allah îi va aduna pe robi — sau a spus: «pe oameni» — goi, necircumcișii și fără nimic asupra lor.” El a relatat: „Am întrebat: «Ce înseamnă fără nimic asupra lor?» A răspuns: «Nu vor avea nimic cu ei.»”

Adică, dacă au avut negoț, nu vor avea nimic cu ei din negoțul lor, iar dacă au avut avere, nu vor avea nimic cu ei din averea lor.

ثُمَّ يُنَادِيهِمْ بِصَوْتٍ يَسْمَعُهُ مَنْ بَعُدَ كَمَا يَسْمَعُهُ مَنْ قَرُبَ: أَنَا الْمَلِكُ، أَنَا الدَّيَّانُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ أَهْلِ النَّارِ أَنْ يَدْخُلَ النَّارَ، وَعِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ حَتَّى أَقُصَّهُ مِنْهُ حَتَّى اللَّطْمَةَ

„Apoi îi va chema cu un glas pe care cel de departe îl va auzi la fel cum îl aude cel de aproape: «Eu sunt Regele, Eu sunt Cel care judecă și răsplătește. Nimeni dintre oamenii Paradisului nu trebuie să intre în Paradis și nimeni dintre oamenii Focului nu trebuie să intre în Foc, având asupra sa o nedreptate, până când nu voi lua de la el dreptul celui nedreptățit, chiar și pentru o palmă.»”

El a relatat că au întrebat: *„Cum va fi aceasta, de vreme ce vom veni înaintea lui Allah necircumcișii și fără nimic asupra noastră?”* Profetul ﷺ a răspuns:

بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ

„Prin faptele bune și prin faptele rele.”[6]

Acest lucru este lămurit de celălalt hadith, cunoscut în rândul învățaților drept hadithul celui falit. Profetul ﷺ a întrebat:

أَتَدْرُونَ مَا الْمُفْلِسُ؟

„Știți cine este cel falit?”

6 Relatat de al-Bukhārī în al-Adab al-Mufrad (970) și de Aḥmad (16042). Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Adab al-Mufrad (570/970).

Ei au răspuns: *„Cel falit dintre noi este acela care nu are nici bani, nici bunuri.”* Atunci Profetul ﷺ a spus:

إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ
وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا
وَسَفَكَ دَمَ هَذَا وَضَرَبَ هَذَا فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ
وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُقْضَى مَا
عَلَيْهِ أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ

„Cel falit din comunitatea mea va veni în Ziua Învierii cu rugăciune, post și danie obligatorie, dar va veni după ce l-a insultat pe unul, l-a calomniat pe altul, a mâncat averea altuia, a vărsat sângele altuia și l-a lovit pe altul. Atunci acestuia i se va da din faptele sale bune, iar celuilalt i se va da din faptele sale bune. Dacă faptele sale bune se vor sfârși înainte de a fi achitat ceea ce datorează, vor fi luate din păcatele lor și puse asupra lui, apoi va fi aruncat în Foc.”[7]

7 Relatat de Muslim (2581).

Omul chibzuit și înțelept, care este drept cu sine și îi dorește sufletului său fericirea în această lume și în Viața de Apoi, se ferește cu cea mai mare grijă să fie dintre cei faliți în Ziua Învierii. El nu își folosește autoritatea asupra lucrătorilor, puterea și posibilitatea de a le încălca drepturile pentru a-i lipsi de ele. Căci drepturile care se pierd în această lume nu se vor pierde în Ziua Învierii. Într-un hadith, Profetul ﷺ spune:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، رَجُلٌ أَعْطَى بِي ثُمَّ غَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرًّا فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا فَاسْتَوْفَى مِنْهُ وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ

„Allah Preaînaltul a spus: «Sunt trei oameni împotriva cărora Eu voi fi potrivnic în Ziua Învierii: un om care a făcut un legământ în Numele Meu, apoi l-a încălcat; un om care a vândut un om liber și i-a mâncat prețul; și un om care a angajat un lucrător, a primit de la el întreaga muncă și nu i-a dat plata cuvenită.»”[8]

Cel care se poartă astfel Îl va avea drept potrivnic în Ziua Învierii pe Domnul lumilor, Cel Măreț și Preaînalt. Iar cine Îl are pe Allah drept potrivnic, cât de mare îi va fi pierderea și cât de cumplită înjosirea! Într-un hadith, Profetul ﷺ spune:

أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ

„Dați-i lucrătorului plata înainte să i se usuce sudoarea.”[9]

8 Relatat de al-Bukhārī (2227), de la Abū Hurayrah.

9 Relatat de Ibn Mājah (2443), de la ʿAbd Allāh ibn ʿUmar. Al-Albānī l-a declarat autentic în Irwāʾ al-Ghalīl (1498).

Legea Islamului a venit cu ceea ce desăvârșește starea oamenilor și împlinește binele dintre ei. Știm cu toții că omul bogat are nevoie de cel sărac, iar cel sărac are nevoie de cel bogat. Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, i-a făcut pe oameni astfel încât fiecare să aibă nevoie de celălalt. Dacă fiecare își împlinește ceea ce îi revine, își îndeplinește îndatorirea și își duce la capăt menirea așa cum se cuvine, se împlinesc fericirea și buna înțelegere, iar inimile se unesc în cea mai bună stare și în cea mai frumoasă rânduială.
Profetul ﷺ spune:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى

„Credincioșii, în dragostea, mila și grija pe care și le poartă unii altora, sunt asemenea unui singur trup: dacă un mădular suferă, întregul trup îi răspunde prin nesomn și febră.”[10]

Acest înțeles înalt nu privește numai o anumită categorie de oameni, ci cuprinde toate categoriile: bogați și săraci, sănătoși și bolnavi. Îi include pe toți.
Musulmanii trebuie, așadar, să trăiască unii alături de alții în lumina acestor îndrumări binecuvântate și a acestor deprinderi alese, care aduc folos tuturor. Gândește-te, în această privință, la cuvintele Profetului nostru ﷺ:

إِخْوَانُكُمْ خَوَلُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ

„Cei care vă slujesc sunt frații voștri. Allah i-a pus sub autoritatea voastră.”

10 Relatat de Muslim (2586), de la al-Nuʿmān ibn Bashīr.

Adică El v-a cinstit și v-a făcut o favoare punând dintre ei în slujba voastră slujitori, lucrători și oameni de care vă folosiți în diferite treburi. Profetul ﷺ a spus:

إِخْوَانُكُمْ خَوَلُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ

„Cei care vă slujesc sunt frații voștri. Allah i-a pus sub autoritatea voastră. Așadar, cel al cărui frate se află sub autoritatea sa să îl hrănească din ceea ce mănâncă el și să îl îmbrace din ceea ce poartă el. Nu le dați sarcini care le depășesc puterile, iar dacă le dați asemenea sarcini, ajutați-i."[11]

Aceasta este mila Islamului și acesta este însemnul său măreț și binecuvântat. Să ne străduim, așadar, să ne împlinim supunerea față de Islam și să ne înălțăm caracterul și buna-cuviință, nădăjduind prin aceasta mila Domnului nostru, Cel Măreț și Preaînalt.

Păzirea drepturilor este un domeniu binecuvântat, din care decurg felurite binefaceri și urmări binecuvântate. De ele se bucură în această lume și în Viața de Apoi cel care respectă aceste drepturi. Printre ele se numără cele ce urmează.

Respectarea drepturilor lucrătorilor și a celorlalte drepturi pe care Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, le-a făcut obligatorii aduce foloase, binefaceri și lucruri bune: înlesnirea mijloacelor de trai, liniștirea și înseninarea inimii, ușurarea treburilor, ajutorul, izbânda și călăuzirea către ceea ce este drept, venite de la Domnul lumilor. Din aceasta decurg și primirea rugii, împlinirea nădejdii și alte foloase.

11 Relatat de al-Bukhārī (30), de la Abū Dharr.

Gândește-te aici la relatarea Profetului ﷺ despre cei trei oameni pe care o stâncă i-a închis într-o peșteră. Fiecare dintre ei s-a rugat lui Allah invocând faptul că împlinise drepturile care îi reveneau. Unul dintre ei s-a apropiat de Allah, Cel Atotputernic și Măreț, prin împlinirea dreptului părinților săi; al doilea s-a apropiat de Allah, Cel Măreț și Preaînalt, prin păzirea cinstei și prin faptul că nu o încălcase; iar al treilea s-a apropiat de Allah, Cel Atotputernic și Măreț, prin faptul că îi dăduse lucrătorului său întreaga plată, după ce o făcuse să sporească. La sfârșitul hadithului, Profetul ﷺ a spus:

فَانْفَرَجَتْ عَنْهُمُ الصَّخْرَةُ

„Atunci stânca s-a dat la o parte din calea lor."[12]

Îndepărtarea stâncii în acest hadith arată limpede înlesnirea treburilor, deschiderea căilor binelui și a porților sale pentru cei care fac bine și împlinesc drepturile așa cum se cuvine, ducându-le la îndeplinire întocmai cum Allah, Cel Măreț și Preaînalt, le-a poruncit robilor Săi. Aceasta se numără printre cele mai importante mijloace de apropiere de Allah, Cel Măreț și Preaînalt, și de dobândire a mulțumirii Sale.

12 Relatat de al-Bukhārī (2272) și Muslim (2743), de la ʿAbd Allāh ibn ʿUmar.

ḤUQŪQ AL-ʿUMMĀL

DREPTURILE LUCRĂTORILOR

Mila, dreptatea și respectarea muncii celuilalt sunt îndatoriri ale credinciosului.

Shaykh ʿAbd al-Razzāq al-Badr explică drepturile lucrătorilor, plata cuvenită și grija față de cei aflați sub autoritatea noastră, în lumina învățăturilor Profetului, pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro